

„Евроатлантически измерения на националната сигурност и приносът на България за укрепване на сигурността в региона след 2015 г.“

В съвременната реалност на съществуващи условия на мир в държавите от евроатлантическото пространство и съседните на България държави в региона на Югоизточна Европа и Черноморския басейн след 2015 г. е все по-малко вероятно да се появи заплаха и риск от конвенционална атака. Въпреки това такава не бива да бъде пренебрегвана. Тероризмът от друга страна остава пряка и реална заплаха за сигурността на гражданите в страните членки, а също така и косвено за международната стабилност.

С развиването на технологиите зачестяват и кибератаките, които притежават потенциал да нанасят все по-големи щети. Нормалното функциониране на държавите и обществото разчита на голям брой комуникационни, логистични и инфраструктурни мрежи. Атака върху същите би намалила капацитета за реакция на съответните сили и би представлявала заплаха за стабилността на държавно и международно ниво.

Тенденцията за глобална промяна на климата, все по-често възникващите природни бедствия, нарастващата енергийна нужда, както и тенденцията за възникване на недостиг на чиста питейна вода допълват картината на заплахите и рисковете за сигурността на държавите.

В нашата страна е изградена система за сигурност и отбрана. Ключов момент за развитието на тази система е осигуряването на унифицирани критерии и методи за взаимодействие между отделните ѝ съставни части.

В условията на съвременната глобализация, все по-очевидна става нуждата персоналът на службите за отбрана и сигурност да притежава

задълбочени познания по чужди езици, най-основно Английски език. Откроява се нужда от обучение не само в основни възможности за комуникация, а и в конкретна терминология и употребата на чужд език в условията на повишен стрес. За да са ефективни екипите в процеса на предоставяне и споделяне на способности е необходимо високо ниво на познаване на международните протоколи и методи за интервенция. Екипите трябва да са изключително добре логистично подкрепени. Необходимо е високо ниво на практическа подготовка и теоретични познания в съответната експертна област.

Развитието на националните способности в областта на сигурността и отбраната е немислима без модернизация и обновяване на средствата за реагиране и интервенция. Необходимо е също така да се постигне високо ниво на обучение и натренираност на човешките ресурси в сферата, което да им позволява да изпълняват адекватно поставените задачи и да реагират на възникващите проблеми. За целта е необходима развита материална база за обучение и повишаване на професионалната квалификация, полигони и тренировъчни бази.

Националната сигурност до голяма степен зависи и от заинтересуваността на обществото по проблема. Наблюденията ми са основно в областта на пожарната безопасност и защита на населението. В страната съществуват редица закони, наредби и други нормативни актове, които уреждат въпросите свързани с пожарната и аварийната безопасност в различните сфери. Познанията на голяма част от обществото, за така изградените и въведени правила, са изключително повърхностни. С оглед на глобалните климатични промени, вероятността за възникване на сериозни природни бедствия и мащабни пожари е все по-голяма. В практиката се открояват множество случаи на неадекватни реакции на хора при възникването на такъв вид събития. Обучението на населението за предотвратяване на пожари, формиране на необходимото поведение при пожари, бедствия и извънредни

ситуации и за прилагане на необходимите защитни мерки, трябва да започва още от ранна детска възраст. Включването на тематични програми по въпросите за пожарна и аварийна безопасност в образователната система за целия период на обучение следва да допринесе за формирането на трайни знания и умения в обществото за справяне със свързаните рискове.

Създаването на интегриран модел на система за национална сигурност трябва да се оформи като приоритет в сферата. В последните години се наблюдава постоянен процес на преустройство на службите за сигурност и обществен ред. В същото време не се изработва стратегическа рамка за провежданите реформи. По този начин се намалява ефективността на службите, част от системата за национална сигурност. Считаю, че е необходимо да се полагат усилия за усъвършенстване на нормативната база в областта и подобряване на диалога между отделните институции за да се подобри възможността за изграждане на интегриран модел на системата за национална сигурност.

Христо Гуджев